

Intervju s prim.dr. Ivicom Ružičkom

Miroslav Tišljar, dr. med.

Interview of Primarius Ivica Ružička

U svakome broju Glasnika nastojimo predstaviti jednog istaknutog člana našeg Društva koji nas je svojim liječničkim djelovanjem i uzornim radom zadužio i stvorio putokaz novim generacijama. U ovom broju odlučili smo predstaviti primariusa dr. Ivicu Ružičku, inače redovitog autora članaka Glasnika.

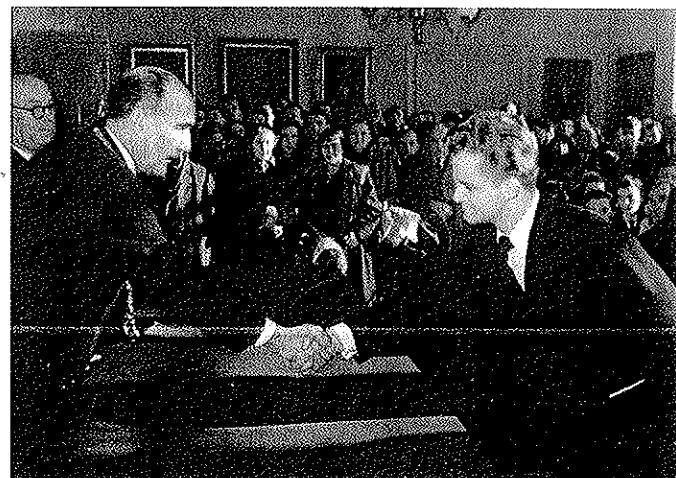
Za početak nam ukratko opišite okružje svoga djetinjstva i mladenaštva.

Rođen sam u Osijeku 6. srpnja 1927. g. Otac je bio pravnik, a majka učiteljica. Njezina majka, s kojom sam bio velik dio dana, bila je seljačkog podrijetla iz neposredne blizine Osijeka. Moj je otac rođen u šokadijskom selu Gradištu. Djeca u svom kasnjem životu budu u pravilu takva kakvima vide svoje roditelje u djetinjstvu. Bili su izuzetno marljivi, odani katolici, bakin ujak bio je župnik u četvrti Tvrđa u Osijeku. Već u mojoj petoj godini preselili smo u Zagreb, održavajući i dalje čvrste veze s Osijekom. U Zagrebu sam 1946. završio II. Klasičnu gimnaziju. Tijekom II. svjetskog rata gimnazije su pretvorene u kasarne pa smo na konzultacije i ispite dolazili profesorima u stanove. Jedan od vjeroučitelja bio mi je prof. Markov. On je živio u kuriji u gornjogradskoj Vitezovićevoj ulici s idiličnim vrtom ispred zgrade. Tko je od nas učenika želio, mogao je s njim satima raspravljati o vjeri. Ja sam bio jedan od njih, posebno su me zanimala područja moralne teologije i socijalnog nauka Crkve. Uz moje roditelje i njima bliske članove porodice, uz moje srećom dobro školsko društvo, uz utiske stečene u Hrvatskom katoličkom društvu „Domagoj“, prof. Markov ostavio je na moj cijeli daljnji život posebni pečat i poticaj. Od roditelja čovjek nasljeđuje genotip, ali odgojno roditeljsko usmjeravanje

djece u pozitivno društveno okružje stvara i fenotipske osnove za oblikovanje značaja djeteta. Svi budući ili tek mladi roditelji trebaju to imati na umu: kakvi roditelji, takva djeca.

Koji su bili Vaši motivi upisa na Medicinski fakultet i jeste li se bavili kakvim hobijem ili izvannastavnom aktivnosti tijekom studija?

Moji su školski i ini interesi bili prilično sveobuhvatni, sve me zanimalo, u svemu sam bio znatiželjan, osim u matematici. Valjda je tako na mene djelovao klasični humanistički odgoj. Nije tada čudo da sam se prihvatio medicine. Uz samostalno svaladavanje teoretskog znanja, nemilosrdno sam mučio asistente, kasnije na stažu liječnike, da me poduče o najvažnijim praktičnim medicinskim vještinama i da me kontroliraju kako ih ja izvodim. Svima njima još sam i danas zahvalan što su prihvatali moje nametanje, jer tako stečena znanja bila su temelj u mom radu kojim sam izlijecio ili olakšao bolove tisućama bolesnika. Bez upornog i tvrdoglavog studentskog nametanja, bez nesebičnog podučavanja sa strane svih medicinskih nastavničkih kadrova, budućnost je individualna i opća medicinska kvaliteta upitna, vrlo upitna. Da li prevelika težnja za što bržim znanstvenim i materijalnim napretkom nije možda prepreka za vremenski dovoljni i kvalitetni nastavni rad sa studentima? Medicinska etika trebala bi biti korektiv i poticaj za odgovarajući nastavni odnos, nadasve kršćanska medicinska etika o čemu se govori na simpozijima HKLD-a.

Dr. Ivica Ružička diplomirao je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

OUR MEMBERS

Još u gimnazijskim danima, osim planinarenja po Medvednici, jer se drugdje zbog rata nije moglo, prihvatio sam se fotoamaterstva. Sam sam si sastavio aparat za uvećanje slika. Za studij medicine to mi je odlično došlo: umjesto da budem prisiljen da se prihvativam političkog rada, prihvaćen sam za člana fotosekcije „Studentskog lista“, tijekom cijelog studija. Tu je bilo i članova partije, ali sam ubrzo shvatio, da to članstvo u većine nije bilo zadrt, zato smo svi u fotosekciji bili zaštićeni i cijenjeni. Čak nismo išli niti na radne akcije. Diplomirao sam 1953. U vojsci sam se kao Hrvat našao u Makedoniji, u Kumanovu pa u Skopju. Vodio sam divizijsku ambulantu s velikim brojem pacijenata, osamostalio se i koristio znanje iz praktičnih radnji stečeno kada sam gnjavio asistente da me nauče svemu i svačemu. Nametao sam im se kasnije i za vrijeme pripravnikačkog staža u Zagrebu, službujući s njima često, svaku treću noć, najviše na kirurgiji. Čak i asistenti koji u početku nisu bili oduševljeni mojim ambicijama, kad su vidjeli i osjetili moje oduševljenje i humani odnos prema pacijentima, rado su prihvatali da me poduče i kontroliraju moje radnje.

Obitelj Ružićka (1964.).

Kako je na Vas utjecala promjena radne i životne okoline, pogotovo Vaš odlazak u grad Pulu i s kojim emocijama danas gledate na Vašu intelektualno-znanstvenu karijeru i ukupan životni hod?

Nisam bio politički dovoljno podoban da postlige staža ostanem u Zagrebu. Moja je supruga rođena u Đakovu, pa smo uspjeli da se tamo zaposlimo. Bio sam liječnik opće medicine u Domu zdravlja, sa samo još dvoje kolega za cijelu Đakovštinu. S dvjestotinjak pacijenata dnevno, uz to privatna ordinacija sa sve više bolesnika. Marljinost, odgovornost i mladost dali su mi da to lako izdržim. Ugled sam podigao time što sam jedini pratilo nekoliko stručnih časopisa i kupovao knjige. Već mi

UPOZNAJMO ČLANOVE DRUŠTVA

je tamo do izražaja došla kombinacija afiniteta prema preventivnoj medicini i usadenih načela medicinske i kršćanske humanosti: u najzaostalijoj i najsiroromašnijoj četvrti Đakova utemeljio sam mikrorajonski rad za zaštitu zdravog i traženje bolesnog stanovništva. Tim radom izvršio sam moralni pritisak na gradsku upravu da pomaže tim ljudima provedbom higijensko-sanitarnog uređivanja njihovih prebivališta. Obitelj moje supruge bila je odana vjeri pa nije bilo iznenadujuće što sam bio liječnik u Sjemeništu, te pojedinih svećenika i časnih sestara. U Đakovu sam počeo bolesnike rendgenski pregledavati. Rad, rad koji donosi uspjeh mora ići nauštrb nečega, a to su bili moja supruga i prva kći, druga se rodila u Puli. To uz saznanje da imam potencijala za veći stručni napredak, nagnali su me da potražim specijalizaciju. Svidjele su mi se rendgenske pretrage pa sam se za to i odlučio. Kao rendgenolog radio sam u Puli od 1960. do 1974. Specijalistički sam ispit položio 1964. na Rebru u Zagrebu. Nas četiri rendgenologa bili smo odličan prijateljski tim. Redovno smo imali u svojim stanovima stručne sastanke, povezane potom druženjem naših obitelji. Referirali smo iz najnovije znanstvene literature te tako uvodili najnovije dijagnostičke pretrage. O njima smo objavljivali brojne rade. Priznanje nam je bilo da smo u Puli organizirali 8. Kongres radiologa Jugoslavije. Paralelno, i dalje sklon preventivnoj medicini, osnovao sam 1967. Odbor Pule i Istre za Ligu borbe protiv raka, te 1969. Onkološki dispanzer kroz koji sam ostvarivao program Lige. Provodila se akcija pregleda žena za rano otkrivanje raka maternice i dojke, s odazivom od 90%, uz 32 spašena života. Sve je to bio timski rad i uz pomoć dvjestotinjak volontera Crvenoga križa Pula. U Školi za medicinske sestre uveo sam i predavao predmet Preventivna onkologija. Desetak godina bio sam tajnik podružnice Zbora liječnika. Vodio sam i RTG ambulantu u Labinu, te još druge razne poslove. Objavio sam mnogo rada i više priručnika s raznih područja medicine. Predavao sam na brojnim kongresima, držao veliki broj popularnih predavanja. Pisanje mi je išlo od ruke još od vremena studija. Što sam radio, to sam objavio, jer što nije objavljeno kao da nije nikad ni učinjeno. Pula je bila veliki vojni garnizon sa 10 tisuća oficira i njihovih obitelji. U manjini su to bili Hrvati, pa se naš vjerski život odvijao van javnosti. Petnaestogodišnji boravak u Puli bio mi je veliki skok u struci te znanosti i u populariziranju medicine te animiranju stručnih i laičkih suradnika. Moj se ugled u radiologijskim krugovima Jugoslavije digao do te razine da sam nakon višegodišnjih nagovaranja na kraju prihvatio da 1974. preuzmem mjesto voditelja Rtg-dijagnostičke službe u sadašnjoj Klinici za tumore u Zagrebu. Uz radiologiju, tamo sam nastavio i s ostalim područjima mog interesa. Stručni i znanstveni ugled zadržao sam

mog interesa. Stručni i znanstveni ugled zadržao sam radeći još više no u Puli. Sudjelovao sam s vlastitim radovima na stručnim sastancima u Jugoslaviji i van nje. Usavršavao sam se na Medicinskom fakultetu u Gissenu u Njemačkoj. Naslov primariusa priznat mi je 1975. Nastavio sam objavljivati znanstvene radove. Do danas sam objavio preko 80 stručnih i znanstvenih radova s raznih područja medicine, prvenstveno s područja radiologije, više priručnika i skripta. Imao sam oko 100 prikaza na simpozijima i kongresima, objavio preko 1000 popularnih članaka. Posljedica tolikog napora bila je pojava ozbiljnih srčanih smetnji, bolovanja i prelazak na manje zahtjevne poslove, da se očuvam za obitelj. Tehnološki, u Klinici sam raspolagao i nabavljao najsvremenije vrhunske rendgenske uređaje. Nisam podlegao napasti da samo birokratski opisujem nalaze pretraga koje su se od moga odjela tražile, nego sam često razgovarao s bolesnikom i sam obavio pretragu, priličilo to šefu ili ne. Zadržao sam liječničku humanost, a bolesnike nisam depersonalizirao prepustajući ih samo savršenoj tehnologiji. Surađujući s bolesnicima doprinio sam da se oni osjećaju kao cijenjeni subjekt, ne tek puki objekt izložen tajanstvenom zastrašujućem uređaju. Tog se načela držim od studija pa do sada, radilo se o najobičnijem neukom vojniku u Kumanovu ili o istaknutom političaru. Na taj način svoje samopoštovanje nikad nisam izgubio. Poslije kraćeg rada u Službi za radiologiju u Sisku, od 1977. do umirovljenja 1992. radio sam u Rendgen kabinetu Doma zdravlja Trešnjevka u Zagrebu. Nastavio sam i tu znanstvenim radom i to najviše s područja prevencije od suvišnog ozračivanja pri rendgenskim pretragama, pa sam zato vrlo aktivno djelovao u Hrvatskom društvu za zaštitu od zračenja. Nadalje, vodio sam Onkološko savjetovalište u DZ Trešnjevka, radio u Hrvatskom Crvenom križu i tamo organizirao ili vodio nastavu iz pružanja laičke prve pomoći. Po umirovljenju vodio sam kao vanjski suradnik Rendgen dijagnostičku službu u Domu zdravlja Končar, 1992.-2002. To je potonje vrijeme označeno ratom i slobodom, slobodom koju je trebalo obraniti. U inozemstvu sam nastojao priskrbiti sanitetski materijal, a u Zagrebu sam pomogao prognanicima. Za buduće sam branitelje držao tečajeve iz pružanja prve pomoći u ratu.

Znamo da jako puno pišete i objavljujete mnoge članke već dugi niz godina kako u Glasniku HKLD-a tako i u stručnim časopisima. Možete li reći što Vas je motiviralo i inspiriralo na tom putu svojevrsnog kroničara vremena i događanja u medicini te uz medicinu?

Uz moja dotadašnja područja djelovanja, sretan i pun iščekivanja dočekao sam još jedno područje rada, do tada zatomljivano. U slobodnoj Hrvatskoj posebna mi

je čast bila prisustvovanje javnoj osnivačkoj skupštini Hrvatskog katoličkog liječničkog društva, 1991. Aktivno sam se uključio u rad HKLD-a, kao član Sekcije za tisak i za odgoj. Prepoznao sam da najviše mogu pomoći pismenim izvještavanjem o zbivanjima u HKLD-u, kao kroničar rada. Za obične čitatelje nastojao sam pisati što jednostavnije i razumljivije, za stručnjake što stručnije. Izvještaji objavljeni u katoličkim medijima imaju pretežno čitatelje katolike, oni se time obavještavaju o vjernički neophodno korisnim aktualnostima. Trsio sam se da misli, stavove i savjete iz medicinske kršćanske etike približim evangelizacijski i onima koji su više deklarativno vjernici, što uspijeva u nekim stručnim medicinskim glasilima, a teško u dnevnom tisku.

Prim. dr. Ivica Ružićka drži predavanje na kongresu (1969.).

Zašto je po Vašem mišljenju važna činjenica osnivanja HKLD-a te redovitog izlaženja službenog časopisa udruge Glasnika HKLD-a?

U prijelaznom smo razdoblju između komunizma i demokracije. Neki zastranjuju pri tom u anarho-liberalizam gdje se, loveći u mutnom, žele što brže obogatiti na često upitan način i ne mareći pri tome odviše za stručnost. Ni zdravstvo nije imuno od toga, a HKLD ima potencijale da se odupre takvom zlu kao prilog uspješnom očuvanju zdravlja i kvalitetnom liječenju bolesti. Medicina pokazuje stalni napredak, oduvijek, napredak su bili Hipokrat, Galen, Salernska škola, otkrića u 19. stoljeću, otkrića u šezdesetak godina otkad sam u medicini, ona će uvijek postojati i težiti za napretkom zbog želje za dužim i zdravijim životom. Ono što zabrinjava je veličanje tehnike, a zapostavljanje čovjeka. To bi HKLD i njegov Glasnik trebali potencirano i više no do sada, isticati u svojim originalnim radovima, medicinskim i teološkim. I u sva takva isticanja još se više javljaju angažirani mladi članovi, koji trebaju biti budućnost HKLD-a.

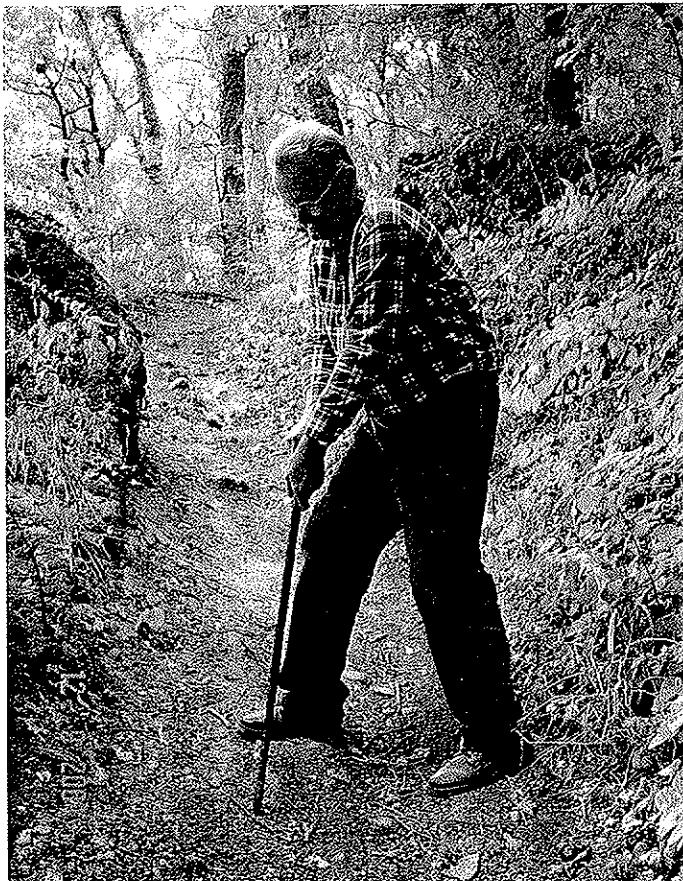
Što bi iz Vašeg izvanredno velikog iskustva poručili mladim liječnicima pred kojima se otvaraju veliki medicinski i opće životni izazovi u nadolazećem vremenu?

OUR MEMBERS

Mladi lječnici napredovat će i u ovisnosti o sadašnjem stanju svoje unutarnje svijesti, u ovisnosti o sadašnjem stanju u svijetu i kod nas u medicini, o svojoj vjeri, o ljubavi prema čovjeku, o svom doživotnom napornom radu i o poznavanju svoje struke. Poštivanjem znanja i savjeta starijih i iskusnih. Jer nema jaza među generacijama, da parafraziram sv. Pavla Apostola «svi su članovi HKLD-a isti». Strpljivim ispunjavanjem vlastitih humanih kršćanskih ambicija i stručne znatiželje koja je početak znanosti. Sažeto samo u dvije riječi: *ora et labora*.

Primarius dr.med. Ivica Ružička dobitnik je mnogih nagrada i priznanja za svoj rad i uspjehe na području medicine te humanitarnog djelovanja uopće: 10 nagrada/diploma Crvenog križa Hrvatske, HLZ-a, HDZZ-a, Lige za borbu protiv raka. Na kraju ovoga teksta srdačno zahvaljujemo primariusu Ružički na kontinuiranom i snažnom doprinisu razvoja našeg Glasnika i na sudjelovanju u pisanju ovoga teksta te mu želimo i dalje uspješno djelovanje kako unutar HKLD-a tako i u ukupnom radu.

UPOZNAJMO ČLANOVE DRUŠTVA

Prim. dr. Ivica Ružička bavi se planinarenjem.

Oda prijateljstvu

Ti moje si zrcalo
U tebi s ogledam – u mirnoj vodi.
Potical i ohrabrenje si moje

Dok lutam ulicama grada
Moj si svjetionik...
Dozivaš me izgubljenu, pijanu od snova
Prizivaš ...

Kad preplave me duboke, neznane vode
Moliš za me...
Skupljaš rasute komadiće moje slike
Riječima... okruglim... slovima poput oka
Oblikuješ sliku novu.

Vraćaš mi odraze svjetлом voda ispunjene
Izvore dubina prizivaš,

Moćnu ruku što vodi, voli i zove.

Ti zrcalo si moje – odraz mirnih voda
Brižno oko majčino.

Dr. Tereza Salajpal
Veljača 2007.